

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL 2021-2025

VERSIE 2024 - 2025

Inhoud

Voorwoord schoolondersteuningsprofiel	3
1. De school in het Samenwerkingsverband	4
1.1 Positie van de school binnen het Samenwerkingsverband	4
1.2 De relatie met het Ondersteuningsplan	4
2. Overzicht van de ondersteuning	5
2.1 De kracht van de school	5
2.2 Het ondersteuningsaanbod	5
3. Intakeprocedure voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte	6
3.1 Intakeprocedure instroom brugklas	6
3.2 Intakeprocedure zij-instroom	6
4. Organisatie van de ondersteuning	8
4.1 Ondersteuning in de eerste lijn	9
4.1.1 Betrokken medewerkers	10
4.1.2 Groepsplannen en handelingsgericht werken	11
4.1.3 Intern overleg	11
4.1.4 Contact met ouders	11
4.1.5 Leerlingvolgsysteem	11
4.1.6 Preventieve aanpak bij schoolverzuim	12
4.2 Ondersteuning in de tweede lijn	12
4.2.1 Doorgeleiding van de eerste naar de tweede lijn	13
4.2.2 Opstelling van ontwikkelingsperspectiefplannen	13
4.2.3 Betrokken medewerkers	13
4.2.4 Intern overleg	14
4.3 Ondersteuning in de derde lijn	15
4.3.1 Doorgeleiding van de tweede naar de derde lijn	15
4.3.2 Betrokken medewerkers	15
4.3.3 Extern overleg	15
4.3.4 MULTIsignaal	16
4.3.5 Inzet van expertise in en buiten school	16
4.3.6 Uitstroom	16
5. Lijst van gebruikte afkortingen	17
Bijlage 1 : Overzicht van de ondersteuning van Cartesius Lyceum	18

Voorwoord schoolondersteuningsprofiel

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van het Cartesius Lyceum, onderdeel van Esprit Scholen.

In het schoolondersteuningsprofiel legt elke school ten minste eenmaal per vier jaar vast welke ondersteuning de school kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Binnen deze periode evalueren wij ons plan jaarlijks en stellen het zo nodig bij.

Het schoolondersteuningsprofiel beschrijft de cyclus van handelingsgericht (planmatig) werken. Een korte samenvatting van het schoolondersteuningsprofiel is terug te vinden in de schoolgids en in het *Ondersteuningsoverzicht* dat op de website van het Cartesius Lyceum staat en als bijlage is toegevoegd aan dit Schoolondersteuningsprofiel.

Het SOP wordt verspreid onder het personeel en zal ook gepubliceerd worden op *Scholen op de kaart*, zodat iedereen die belangstelling heeft voor de ondersteuning op het Cartesius Lyceum het in kan zien.

Wim van Boxtel, rector

Anne van der Marel, ondersteuningscoördinator

1. De school in het Samenwerkingsverband

1.1 Positie van de school binnen het Samenwerkingsverband

Het Cartesius Lyceum is een kleinschalige school voor havo, atheneum en gymnasium waar leerlingen, medewerkers en ouders elkaar stimuleren in hun ontwikkeling. Wij willen onze leerlingen uitdagen en prikkelen om zich te ontplooiën tot zelfbewuste jongvolwassenen die weten wat zij willen en kunnen. In een veilige omgeving bieden wij kwalitatief goed onderwijs waarbij een open leerhouding centraal staat. Een open houding naar elkaar en naar de samenleving kenmerkt ons, waarbij we steeds verbinding zoeken met die samenleving, op kleine schaal binnen Amsterdam, op grotere schaal in een internationale context.

We vinden het belangrijk dat we onze leerlingen opleiden tot kritische en bewuste wereldburgers en dit komt tot uiting in de lessen, in het vak burgerschap, in verscheidene buitenlesactiviteiten, projecten en in de internationale samenwerking via Erasmus+. Leerlingen werken samen in groepjes en zijn ook zelfstandig aan het werk, binnen en buiten de school.

We werken met een driejarige, heterogene onderbouw waarin leerlingen werken op basis-, gevorderden- of expertniveau. Alle leerlingen krijgen in leerjaar één het vak Klassieke Cultuur en kunnen in leerjaar twee kiezen voor Latijn en in leerjaar drie voor Grieks. Daarnaast bieden we in de bovenbouw van het vwo het vak Big History en Cambridge Engels aan. Alle leerlingen in de bovenbouw kunnen deelnemen aan het DSD, *das deutsche Sprachdiplom*. Het Cartesius Lyceum telt ongeveer 700 leerlingen.

1.2 De relatie met het Ondersteuningsplan

In het Ondersteuningsplan van het SWV Voortgezet Onderwijs Amsterdam-Diemen ligt de focus op preventie op school, in de klas. Alle scholen binnen het SWV bieden de basisondersteuning en zo ook het Cartesius Lyceum. Wij vinden het heel belangrijk dat vakdocenten vaardig zijn in het omgaan met verschillen tussen leerlingen, dat mentoren zicht hebben op de ontwikkeling van hun leerlingen, zowel op cognitief als op sociaal-emotioneel gebied en dat de zorgcoördinator, als spil in de zorgketen, de kwaliteit van de zorg bewaakt. De rol van ouders bij de begeleiding van hun kinderen is zeer belangrijk en is een van de redenen dat wij werken met Ouder-Leerling-Mentor-gesprekken (OLM).

2. Overzicht van de ondersteuning

2.1 De kracht van de school

Ons motto is “Samen Amsterdammers, samen Cartesius” en we werken vanuit de principes van het Verbindend Gezag. Verbinding is, in alle facetten van de school, dan ook een kernbegrip. Alle klassen vanaf leerjaar twee hebben een mentor, de gemende tweede klassen havo/vwo hebben er twee. Daarnaast bouwen we in dit schooljaar vanaf leerjaar één een nieuw mentoraat op, waarbij teams van vier of vijf mentoren verantwoordelijk zijn voor twee respectievelijk drie klassen. Daarnaast hebben de eerste klassen ook nog *peer leaders*, bovenbouwleerlingen die de mentor in de klas en in de begeleiding van de leerlingen ondersteunen. Elke mentor voert OLM-gesprekken. Dit zijn driehoeksgesprekken tussen ouders, de leerling en de mentor om de ontwikkeling en behoeften van leerlingen goed in beeld te brengen.

Een andere kernwaarde is wereldburgerschap en dit komt behalve in de al eerder genoemde internationale samenwerkingsprojecten in de vaklessen ook tot uiting in leerlingparticipatie.

Leerlingparticipatie is belangrijk op het Cartesius Lyceum. Elke onderbouwklas heeft twee klassenvertegenwoordigers, er is een leerlingenraad en een jongerenrechtbank. Leerlingen helpen andere leerlingen als *peer leader* of als leerlingcoach.

2.2 Het ondersteuningsaanbod

In de meeste gevallen zal de mentor de ondersteuning bieden die een leerling nodig heeft op sociaal-emotioneel vlak, op het gebied van studievaardigheden en motivatie en eventueel op het gebied van gedrag.

Verder worden er in klas 1 en 2 voor de basisvaardigheden taal en rekenen extra steunuren aangeboden voor leerlingen die dat nodig hebben.

Op school kunnen leerlingen ondersteund worden door onze dyslexiecoach, onze schoolverpleegkundige, een Ouder-Kind-Adviseur (OKA), de Begeleider Passend Onderwijs (BPO) en in de trajectklas door onze leerlingbegeleider Wim Visbeen.

Leerlingen worden in overleg met ouders, de onderwijsadviseur van het SWV en de bovengenoemde mensen naar specialistische hulp doorverwezen als de tweedelijnsondersteuning niet afdoende is.

3. Intakeprocedure voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte

3.1 Intakeprocedure instroom brugklas

Het Cartesius Lyceum is een school voor havo, atheneum en gymnasium. Bij de aanname van nieuwe leerlingen volgen wij de Kernprocedure van de gemeente Amsterdam en de vo-vo procedure van het SWV. Alle leerlingen volgen onderwijs in een driejarige, heterogene brugklas. Waar mogelijk wordt gelet op een evenredige verdeling van jongens en meisjes evenals een evenredige verdeling van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.

Voor informatie over het aanmelden, het opvragen van gegevens en andere voorgeschreven zaken wordt verwezen naar de de Amsterdamse Kernprocedure.

De ouders van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte maken bij voorkeur vooraf met hun kind een afspraak met de zorgcoördinator. De zorgcoördinator zal samen met de ouders, de leerling en de betreffende teamleider onderzoeken of de school de nodige ondersteuning kan bieden. De school van herkomst zal om informatie en advies worden gevraagd. Naast de documenten die benodigd zijn volgens de kernprocedure zal ook het ontwikkelingsperspectief (OPP) van de leerling opgevraagd worden. Als blijkt dat de school niet de benodigde ondersteuning kan bieden, zal het Cartesius Lyceum in overleg met de ouders een andere school zoeken, die deze ondersteuning wel kan geven. Ouders kunnen bezwaar maken tegen het besluit om de leerling niet te plaatsen volgens de interne klachtenprocedure van de school of via de Landelijke Klachtencommissie.

Bij de start van het schooljaar wordt voor alle leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte een OPP opgesteld. Het OPP wordt opgesteld door de mentor in samenwerking met de ouders, leerling, zorgcoördinator en, indien van toepassing, de begeleider van de leerling. Als ouders en leerling (vanaf 16 jaar) het OPP hebben ondertekend, kan de ondersteuning in gang gezet worden.

Ook voor ouders die gebruik willen maken van de hardheidsclausule geldt dat zij voor de inschrijfdata genoemd in de kernprocedure een afspraak moeten maken met de zorgcoördinator. De hardheidsclausule wordt alleen ingezet als er sprake is van een zeer uitzonderlijke situatie waarbij plaatsing op het Cartesius Lyceum noodzakelijk is om het onderwijsprogramma te kunnen volgen. Het Cartesius Lyceum hanteert de hardheidsclausule van maximaal 2%. Bij te veel aanvragen wordt door de zorgcoördinator, teamleider brugklas, en de rector een keuze gemaakt. Een eventuele positieve beslissing wordt maximaal één week voor sluiting van de aanmeldingstermijn aan de ouders kenbaar gemaakt.

Nadat aanmelding heeft plaatsgevonden volgens werkwijze van de Amsterdamse Kernprocedure worden de dossiers van de leerlingen die definitief ingeloot zijn, doorgenomen en wordt er gekeken of er extra ondersteuningsbehoeften zijn. Deze informatie wordt genoteerd in het leerlingvolgsysteem (Magister) en indien nodig gedeeld met de zorgcoördinator. Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte worden aan het begin van het nieuwe schooljaar uitgenodigd voor een verdiepend gesprek waarbij wordt gekeken of er een OPP moet worden opgesteld.

3.2 Intakeprocedure zij-instroom

Vanaf het begin van een kalenderjaar kunnen leerlingen die voor zij-instroom in andere jaarlagen dan de eerste klas in aanmerking willen komen, zich aanmelden voor een wachtlijst. Indien de mogelijkheid er is om leerlingen te plaatsen, zullen we allereerst de leerlingen van andere Esprit-scholen plaatsen en vervolgens bij voldoende ruimte ook de overige leerlingen. Het Cartesius

Lyceum heeft een drempelloze instroom voor leerlingen met een vmbo-diploma in havo 4 en voor leerlingen met een havo-diploma in vwo 5, met hetzelfde vakkenpakket als waar examen in is afgelegd.

4. Organisatie van de ondersteuning

De ondersteuning van leerlingen vindt op drie niveaus plaats:

1. De *eerstelijns*ondersteuning voor alle leerlingen door docenten, mentoren, teamleiders, decanen, en onze vertrouwenspersonen;
2. De *tweedelijns*ondersteuning voor een deel van de leerlingen: dyslexiecoach, schoolverpleegkundige, Ouder-Kind-Adviseur (OKA), Begeleider Passend Onderwijs (BPO), en in de trajectklas;
3. De *derdelijns*ondersteuning: externe hulpverlening. Leerlingen worden naar specialistische hulp doorverwezen als de tweedelijnsondersteuning niet afdoende is.

4.1 Ondersteuning in de eerste lijn

Aan het begin van het schooljaar controleert de mentor het leerlingvolgsysteem van de leerling en voert een gesprek met haar of zijn mentorleerlingen om vroegtijdig te kunnen signaleren. De eerste schoolweek van het jaar staat voor alle klassen in alle leerjaren in het teken van introductieactiviteiten om zo tot positieve groepsvorming te komen maar in deze periode kan de mentor ook alle leerlingen voor aanvang van de lessen leren kennen. De mentor onderhoudt contacten met ouders waardoor eventuele problemen worden voorkomen of beter aangepakt kunnen worden.

De docenten zien de leerlingen dagelijks en kunnen daarom snel signaleren op mogelijke achterstanden of leerproblemen. Om leerlingen de juiste zorg te bieden is het van belang dat docenten vroegtijdig signaleren. Docenten geven signalen door aan de mentor en noteren dit als logboekitem in het leerlingvolgsysteem. De mentor stelt samen met de leerling een actieplan op en bewaakt de voortgang. In de jaaragenda zijn er geregeld zogenoemde klassenbesprekingen waarin docenten klassen in individuele leerlingen met elkaar bespreken.

We gebruiken de volgende instrumenten en gegevens om onze leerlingen te screenen en ontwikkelplannen te maken voor leerlingen:

Brugklas:

- Oki-doc
- LVS (leerlingvolgsysteem) basisschool
- OPP basisschool
- DIA-toetsen taal en cijfer

Tweede klas

- E-MOVO GGD (schoolgezondheidsvragenlijst)
- DIA- toetsen taal en cijfer

Derde klas

- DIA-toetsen taal, cijfer en eventueel woordenschat

Vierde klas

- E-MOVO GGD

Voor alle jaarlagen geldt dat de begeleider passend onderwijs (BPO) klassen en leerlingen kan observeren. Als het gaat om een bepaalde leerling worden ouders vooraf op de hoogte gesteld en wordt om toestemming gevraagd.

Daarnaast worden incidenten, ongeoorloofde absentie en ziekteverzuim als belangrijke signalen gezien voor het inzetten van gepaste ondersteuning. Waar nodig gaat dit in samenspraak met schoolarts of leerplichtambtenaar. Ouders worden dan op de hoogte gebracht.

Het bespreken van signalen vindt plaats tijdens:

- a) het mentorenoverleg per leerlaag dat wekelijks plaatsvindt. Bij het mentorenoverleg zijn de teamleider en de mentoren van de desbetreffende klassen. Indien gewenst kan ook de zorgcoördinator bij dit overleg worden uitgenodigd;

- b) tijdens klassenbesprekingen op dinsdagochtend. Mentoren kunnen voor een klas of leerling bij de betreffende teamleider een bespreking aanvragen;
- c) de rapportbesprekingen. De teamleider is voorzitter van de rapportvergadering en de mentor leidt de vergadering van de eigen klas. Er worden summatieve en formatieve gegevens vergaard en ook krijgen leerlingen geschreven feedback, in te zien via Magister;
- d) extra bijeengeroepen bijeenkomsten van het team indien daartoe aanleiding bestaat. (karakter van een briefing of korte individuele - of groepsbespreking);
- e) het interne zorgoverleg (IZO). Er zijn IZO's met de zorgcoördinator en Ouder-Kind-Adviseur, zorgcoördinator en Begeleider Passend Onderwijs, zorgcoördinator en jongerenwerkers en zorgcoördinator en rector.

4.1.2 Betrokken medewerkers

Docenten zijn op de hoogte van de ondersteuningsbehoefte van hun leerlingen. Zij houden daar in hun lessen rekening mee. Docenten zien in het leerlingvolgsysteem (Magister) van welke faciliteiten de leerling gebruik mag maken en welke ondersteuningsbehoeften de leerlingen hebben.

Elke klas heeft één of meer mentoren (leerjaar één) die de leerlingen ondersteunt c.q. ondersteunen op het terrein van leren, leven en kiezen. De mentor is op de hoogte van de achtergrond (thuisituatie, schoolloopbaan) van de leerling en van de vorderingen op de drie begeleidingsterreinen. De mentor geeft mentorles, studievoordigheden en sociale vaardigheden. Er vinden op regelmatige basis individuele gesprekken plaats. Wanneer de mentor merkt dat de leerling hinder ondervindt op één van de drie begeleidingsterreinen, stellen de leerling en mentor samen een actieplan op en plannen een moment van evaluatie. Dit wordt genoteerd in het leerlingvolgsysteem en indien nodig kan er een OPP opgesteld worden.

Aan het eind van het schooljaar vult de mentor alle gegevens van de leerlingen in via het leerlingvolgsysteem (Magister) onder de noemer 'mentoroverdracht'. Aan het begin van het volgende schooljaar vindt er een warme overdracht plaats met de nieuwe mentor.

Leerlingen kunnen bij de vertrouwenspersonen terecht met problemen van vertrouwelijke aard, op het terrein van pesten, (seksuele) intimidatie, discriminatie en agressie. Ook de jongerenwerkers vervullen hierin desgewenst een rol.

De decanen begeleiden bij het maken van de profielkeuze en bij het maken van een studie- of opleidingskeuze. In de bovenbouw ontplooit iedere leerling activiteiten in het kader van LOB (loopbaanoriëntatie en begeleiding).

De teamleiders sturen het mentorenteam van een leerjaar aan en coördineren het curriculum voor de mentorlessen. Daarnaast zijn de teamleiders dagelijks en laagdrempelig aanspreekbaar voor de leerlingen.

ELANCE is elke maandag van 11.00 tot 14.00 aanwezig op school in een speciaal daarvoor gereserveerde ruimte voor de zogenaamde 'Walk-in'. Alle leerlingen kunnen hier zelf binnenlopen, of op afspraak langskomen om vragen te stellen of dingen te bespreken die op dat moment bij hen spelen. Daarnaast lopen de medewerkers van Elance tijdens de pauzes rond in de aula en spreken zij leerlingen actief aan of spelen ze spelletjes. ELANCE werkt bij de walk-in nauw samen met het

zorgteam van de school, deelt zorgwekkende signalen, en haalt signalen op bij de leerlingen op de school.

Er zijn minimaal drie dagen in de week jongerenwerkers van DOCK in de school, vanaf de grote pauze tot het einde van de lesdag. De jongerenwerkers hebben een eigen toegankelijke ruimte in de kantine, waar onze leerlingen zowel in de pauzes als tijdens tussenuren terecht kunnen. Ook kunnen alle leerlingen van de school deelnemen aan georganiseerde activiteiten. De jongerenwerkers kennen veel van onze leerlingen uit de buurt en zijn de verbinding tussen school en straat. DOCK en Cartesius werken nauw samen om de verschillende omgevingen van jongeren beter op elkaar af te stemmen. De jongerenwerkers overleggen om de week met de zorgcoördinator en wanneer nodig met de veiligheidscoördinator.

4.1.3 Groepsplannen en handelingsgericht werken

In de onderbouw staat de groepsvorming centraal in de mentorlessen. Een groot deel van de brugklas- en tweedeklasmentoren is gecertificeerd Rots-en-Watertrainer en laten de principes hiervan terugkomen in activiteiten die gedaan worden in de mentorlessen.

Mentoren bewaken de groepsvorming en monitoren de individuele vorderingen op de begeleidingsterreinen: leren, leven, en kiezen. Wanneer leerlingen hinder ondervinden op één van deze terreinen stelt de mentor samen met de leerling een OPP (ontwikkelingsperspectiefplan) op. In dit OPP wordt een sterkte/zwakte-analyse gemaakt en samen met de leerling wordt tenminste één doel in het handelingsplan opgesteld. Daarna wordt, altijd in overleg met de zorgcoördinator, de leerling doorverwezen naar tweedelijnszorg. Het OPP wordt ten minste één keer geëvalueerd. Indien nodig kan de begeleider passend onderwijs een klas observeren en advies geven over de groepsdynamiek. De BPO'er kan ook ingezet worden ter ondersteuning van één of meerdere docenten.

4.1.4 Intern overleg

Er vindt wekelijks een mentorenoverleg plaats. Hieraan nemen de teamleider en de mentoren van een leerjaar deel. Tijdens het overleg wordt het programma voor de mentorlessen besproken en worden opvallende zaken besproken. Wanneer de teamleider of de mentor een signaal opvangt dat de leerling hinder ondervindt op één van de begeleidingsterreinen leren, leven, kiezen dan wordt dit in het overleg besproken en er wordt een oplossing aangedragen. Wanneer de oplossing niet in de eerstelijnszorg valt wordt de leerling besproken met de zorgcoördinator.

4.1.5 Contact met ouders

De mentor is de spil in de ondersteuning van de leerling en onderhoudt contact met de ouders. Aan het begin van het schooljaar is er een algemene informatieavond voor ouders. Minimaal één keer per jaar vindt er een Ouder-Leerling-Mentorgesprek (OLM) plaats.

Docenten kunnen ook contact opnemen met ouders wanneer resultaten voor het vak of het gedrag van de leerling daar aanleiding toe geven.

4.1.6 Leerlingvolgsysteem

Op het Cartesius Lyceum maken we gebruik van het leerlingvolgsysteem Magister. Na de OLM-gesprekken wordt er een notitie geschreven in Magister. Aan het eind van het schooljaar schrijft de mentor van iedere leerling een overdracht die aan het begin van het schooljaar wordt geraadpleegd door de nieuwe mentor.

4.1.7 Preventieve aanpak bij schoolverzuim

De verzuimmedewerker stuurt op structurele wijze een overzicht van de absenties naar de mentoren. Op basis hiervan neemt de mentor contact op met de leerling en/of ouders. Wanneer een leerling in een periode van twaalf weken vier keer ziek is gemeld of zes dagen achtereenvolgend, wordt er door de mentor naar huis gebeld. Er wordt dan besloten of de schoolarts wordt ingezet via het gemeentelijk MAZL-beleid.

Om schoolverzuim voortijdig aan te pakken is er een spreekuur van de leerplichtambtenaar voor leerlingen. Wanneer er in vier weken tijd zestien keer ongeoorloofd verzuim heeft plaatsgevonden of te laat is gekomen, doet de verzuimmedewerker melding bij DUO en stuurt formeel bericht naar ouders, leerling en mentor.

In schooljaar 2024-2025 vormen de verzuimcoördinator, de zorgcoördinator en de rector samen het zogenoemde schoolaanwezigheidsteam (SAT) en volgen een intensief professionaliseringstraject via het Samenwerkingsverband om te komen tot een nieuw schoolaanwezigheidsprotocol. Dit document moet met ingang van het nieuwe schooljaar gereed zijn.

4.1.8 Ondersteuning in de eerste lijn specifiek voor De Plaats

In een aantal gevallen is de ondersteuning eerste lijn anders op De Plaats dan op het Lyceum door de andere manier van onderwijs. In grote lijnen volgen we dezelfde structuren en hebben we natuurlijk ook dezelfde zorgcoördinator, BPO'er, etc.

Voor leerlingen is de begeleiding georganiseerd vanuit het idee dat wij samen, met het gehele team, verantwoordelijk zijn voor alle leerlingen. Verder is het zo dat een leerling een vaste coach heeft die de leerling begeleidt, oudergesprekken voert en de voortgang en ontwikkeling in de gaten houdt. We gaan daarbij uit van maatwerk: we behandelen leerlingen bewust ongelijk op basis van de leerbehoeften van het kind. Daar waar extra ondersteuning nodig is binnen school is de coach de persoon die hierover in gesprek gaat met ouders, zoco en leerling.

Als er sprake is van meerdere coaches op een groep dan is er meerdere keren per week overleg tussen de coaches om goed op de hoogte te zijn en snel te kunnen schakelen als er iets signaleerd wordt. Een van beide coaches is in dit geval aangewezen 'eigen' coach van een leerling en is dus eerste aanspreekpunt voor het kind en ouders.

Het intakeproces met leerlingen bestaat onder andere uit een motivatie van de leerling, een kennismakingsgesprek, meeloop- of introductiedag en grondig dossier onderzoek. In het geval van zij-instroom wordt er ook altijd contact gezocht met de school van herkomst. Zo kan er in een vroeg stadium signaleerd worden en ingespeeld worden op leerbehoeften van een kind.

Omdat we nog groeiende zijn zal in de organisatiestructuur zaken wijzigen naarmate we verder groeien. Hierbij is het doel toe te werken naar kleinschalige teams of units zodat het uitgangspunt van gezamenlijke verantwoordelijkheid, korte lijntjes en persoonlijke aandacht gewaarborgd blijft.

4.2 Ondersteuning in de tweede lijn

De mentor is de spil in de eerstelijnsbegeleiding en de teamleider bewaakt dit proces. Leerlingen die een ondersteuningsbehoefte hebben die de mentor niet kan bieden, worden na overleg met ouders bij de zorgcoördinator aangemeld. Deze kijkt welke ondersteuning het meest geschikt is. De mentor blijft betrokken bij de begeleiding van de leerling en wordt via de informatie in de leerlingdossiers in het leerlingvolgsysteem op de hoogte gehouden van de vorderingen.

4.2.1 Doorgeleiding van de eerste naar de tweede lijn

Een leerling wordt naar aanleiding van signalering en op advies van de verschillende leerlingbesprekingen in overleg met ouders en leerling door de mentor en/of teamleider doorverwezen naar de zorgcoördinator voor een vorm van ondersteuning die door mentor en docenten niet geboden kan worden.

De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor het coördineren en bewaken van het planmatig handelen in de tweede lijn en de doorgeleiding naar de derde lijn. De zorgcoördinator werkt hierin nauw samen met de teamleider. De mentor stelt een OPP op als tweedelijnssteun ingezet moet worden en meldt de leerling aan bij de zorgcoördinator. De zorgcoördinator kan bij het opstellen van het OPP betrokken worden. Vervolgens wordt de juiste tweedelijnszorg gezocht.

4.2.2 Opstelling van ontwikkelingsperspectiefplannen

Scholen voor voortgezet onderwijs moeten een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opstellen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben die buiten de eerstelijnszorg valt. Op het Cartesius Lyceum stelt de mentor een OPP op samen met de leerling.

Het OPP hangt standaard bij elke leerling in het leerlingvolgsysteem en is dus beschikbaar voor iedere mentor. Mentoren kunnen altijd ondersteuning krijgen van de zorgcoördinator en de begeleider passend onderwijs met betrekking tot het invullen van een OPP.

Het OPP wordt geschreven door de leerling en de mentor en vervolgens doorgenomen met leerling, mentor, ouders van de leerling en de zorgcoördinator. Tijdens dit gesprek wordt een evaluatiemoment afgesproken. Na ondertekening door ouders (of leerling bij zestien jaar of ouder) is de zorgcoördinator verantwoordelijk voor het archiveren van het document. Het OPP heeft een geldigheidsduur van een schooljaar. Los van de tussentijdse evaluaties is er een slotevaluatie aan het einde van het schooljaar waarin gezamenlijk gekeken wordt of de geboden zorg het gewenste effect heeft gehad.

4.2.3 Betrokken medewerkers

Medewerkers die een bijdrage leveren aan de tweedelijnszorg zijn:

Zorgcoördinator

De zorgcoördinator heeft een spilfunctie in de interne zorgstructuur van het Cartesius Lyceum. De zorgcoördinator is op de hoogte van de mogelijkheden voor het inzetten van extra ondersteuning en het inschakelen van de juiste hulp en ondersteuning voor de leerling. De zorgcoördinator bepaalt in overleg met de mentor, de betrokken teamleider, leerling en ouders wat de beste begeleiding is. De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor de doorstroom van leerlingen van eerste- naar tweedelijnszorg. Waar nodig brengt zij leerlingen in bij het intern zorgoverleg of het ZAT. De zorgcoördinator is voorzitter van het ZAT. Zij onderhoudt contacten met externe organisaties.

Begeleider passend onderwijs (BPO)

De begeleider passend onderwijs ondersteunt leerlingen die een stoornis hebben die hun functioneren op school bemoeilijkt. De BPO'er ondersteunt leerlingen op sociaal emotioneel gebied, maar ook op het gebied van leren leren en sociale vaardigheden. De BPO'er werkt nauw samen met ouders en docenten. Hij observeert leerlingen en geeft naar aanleiding daarvan docenten handelingsadviezen en indien gewenst trainingen. Aanmelding voor BPO-ondersteuning gaat middels een OPP en via de zorgcoördinator.

Ouder-Kind-Adviseur (OKA)

Op iedere school is een Ouder-Kind-Adviseur (OKA) werkzaam. Ouders en kinderen kunnen bij de adviseur terecht voor vragen, advies en tips op het gebied van opvoeden en opgroeien. De OKA op school is in dienst van de Gemeente Amsterdam en lid van het Ouder-Kind-Team (OKT) in de wijk. Aan het Cartesius Lyceum is een OKA gekoppeld vanuit het OKT Westerpark. De OKA is de verbinding tussen de school en het OKT. De OKA heeft een rol bij het maken van een analyse van de hulpvraag van de school en ondersteunen bij het in kaart brengen van de onderwijsbehoefte. De OKA wordt ingezet als er sprake is van zorgen om de leerling op school en in de opvoedsituatie. In het geval van individuele begeleiding wordt de leerling door de mentor aangemeld. De mentor stelt samen met ouders en leerling een OPP op en meldt de leerling via de zorgcoördinator aan. De OKA registreert niet in het leerlingvolgsysteem maar bespreekt, rekening houdend met de privacy, leerlingen wel met de mentor of de zorgcoördinator.

Jeugdverpleegkundige

De jeugdverpleegkundige neemt de E-MOVO-vragenlijsten af in de tweede en vierde klas. Met deze Jeugdgezondheidsmonitor wordt periodiek de lichamelijke en psychosociale gezondheid van jongeren in kaart gebracht. Naar aanleiding hiervan roept zij indien nodig leerlingen op voor een individueel gesprek. Ook kan zij geraadpleegd worden met betrekking tot vragen over gewicht en voeding van leerlingen.

Dyslexiecoach

Als ouders of docenten vermoeden dat een leerling dyslexie heeft, of een leerling in het bezit is van een dyslexieverklaring, dan kunnen ze contact opnemen met de mentor en de dyslexiecoach. Vervolgens zullen zij in overleg een actieplan opzetten. De inhoud daarvan zal verschillen per leerling, afhankelijk van de klachten en het leerjaar.

Trajectklas

In schooljaar 2023-2024 zijn we gestart met onze eigen trajectvoorziening onder leiding van een leerlingbegeleider. In de trajectklas zitten leerlingen die voor lange(re) of korte(re) tijd niet functioneren binnen de reguliere lesruimtes in de beoogde doelgroep. Het kan hier gaan om leerlingen met specifieke diagnoses die het leren of het aannemen van de juiste leerattitude belemmeren en ook om leerlingen die worstelen met hun gedrag. De verblijftijd in de trajectklas kan van enkele weken tot jaren variëren.

4.2.4 Intern overleg

Voorafgaande aan aanmelding voor tweedelijnszorg of bij gebruik van tweedelijnszorg is er een aantal vaste overlegmomenten gepland tussen verschillende betrokkenen. Enerzijds om zo snel mogelijk de juiste zorg te verlenen en anderzijds om de geboden zorg te evalueren. Ouders worden altijd door de mentor op de hoogte gebracht van inzet van tweedelijnszorg en zo nodig uitgenodigd voor een gesprek.

Intern zorgoverleg (IZO) - zorgcoördinatoren en BPO/OKA

De zorgcoördinator overlegt ten minste om de week met de begeleider passend onderwijs. In dit overleg worden nieuwe aanmeldingen voor BPO besproken, evenals de voortgang van de leerlingen die al door de BPO'er begeleid worden.

De zorgcoördinator overlegt ten minste om de week met de OKA. In dit overleg worden nieuwe aanmeldingen voor OKA besproken, evenals de voortgang van de leerlingen die al door de OKA begeleid worden.

De zorgcoördinator overlegt ten minste om de week met de rector. In dit overleg wordt de zorgportefeuille in zijn algemeenheid besproken evenals specifieke leerlingen als de situatie daarom vraagt.

4.3 Ondersteuning in de derde lijn

4.3.1 Doorgeleiding van de tweede naar de derde lijn

Voor een klein deel van de leerlingen is specialistische hulp nodig (advies, expertise, of bovenschoolse inzet). Specialistische hulp wordt ingezet naar aanleiding van een overleg met iemand van de tweedelijnsondersteuning, een leerlingbespreking in het Zorg-Advies-Team (ZAT) of naar aanleiding van overleg met het Samenwerkingsverband (SWV).

4.3.2 Betrokken medewerkers

Jeugdarts

De Jeugdarts roept leerlingen op die regelmatig verzuimen. Dit is in het kader van het MZL-protocol bij ziekteverzuim. De jeugdarts ziet ouders en leerling en koppelt voor school belangrijke informatie terug naar de zorgcoördinator. Naast het MZL-protocol wordt er een beroep op de jeugdarts gedaan als er medische of psychische problemen zijn. In dat geval is toestemming van ouders nodig bij leerlingen tot 16 jaar. Maar ook bij oudere leerlingen streven wij ernaar om ouders te betrekken. De jeugdarts kan leerlingen doorverwijzen naar specialistische hulp zoals de jeugdpsycholoog van het OKT.

Aanmelding bij de Jeugdarts gaat volgens het ziekteverzuimprotocol. De verzuimmedewerker meldt mentoren wanneer een leerling wegens ziekteverzuim bij de jeugdarts aangemeld moeten worden. Ouders worden door de mentor op de hoogte gesteld van de aanmelding en de mentor vult het MZL-formulier in. Mentoren sturen het formulier door naar de zorgcoördinator. De zorgcoördinator stuurt het formulier en het verzuimoverzicht door naar de jeugdarts. De jeugdarts koppelt via het formulier terug, voor zover ouders daarvoor toestemming geven. Daarnaast kunnen mentoren met toestemming van ouders een leerling via de zorgcoördinator aanmelden bij de jeugdarts als er zorgen over de gezondheid zijn.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar (LPA) wordt volgens de richtlijnen van het verzuimprotocol door de verzuimmedewerker op de hoogte gehouden van ongeoorloofde of zorgwekkende absentie. Door een tijdige verzuimmelding en door goed overleg met het ZAT kunnen leerlingen die dreigen af te haken weer op het goede spoor worden gebracht. De leerplichtwet beschermt het recht van elk kind op onderwijs. In het uiterste geval kan de leerplichtambtenaar de school, de ouders en het kind verplichten zich te houden aan de verantwoordelijkheden die de leerplichtwet hen oplegt. De leerplichtambtenaar kan in zo'n geval proces-verbaal opmaken en de rechter om een uitspraak vragen. De rechter kan een boete of een taakstraf vaststellen, of een Maatregel Hulp en Steun - een vorm van jeugdreclassering - opleggen. De leerplichtambtenaar doet verslag van het verhoor aan de zorgcoördinator. De zorgcoördinator plaatst het verslag in het leerlingvolgsysteem.

4.3.3 Extern overleg

Het Zorg-Advies-Team (ZAT) is een overlegorgaan van de school met externe partners. In het ZAT worden leerlingen besproken voor wie overleg tussen verschillende disciplines gewenst is. Leerlingen worden besproken als er sprake is van een situatie waarbij de tweedelijns zorg niet meer toereikend lijkt te zijn en er vanuit meer kanten specialistisch advies nodig is. Daarnaast wordt het ZAT ook gebruikt om de processen in de zorg te evalueren. Bij het ZAT-overleg zijn de volgende

personen standaard aanwezig: een lid van de schoolleiding, de zorgcoördinator, de Ouder-Kind-Adviseur (OKA) van de school en de jeugdarts. Eventueel worden naar aanleiding van de casussen de leerplichtambtenaar en/of de BPO'er opgeroepen.

4.3.4 MULTIsignaal

Het Cartesius Lyceum is aangesloten op MULTIsignaal, net zoals veel andere scholen en zorgorganisaties in Nederland. MULTIsignaal is een digitaal contactstelsel. Hierin geven professionals aan dat zij betrokken zijn bij een kind.

Soms heeft een kind of jongere ondersteuning nodig tijdens het opgroeien. Dan kan het gebeuren dat meerdere professionals tegelijkertijd bij het kind betrokken zijn of ondersteuning bieden. Het is belangrijk dat deze professionals dit zo snel mogelijk van elkaar weten, zodat ze goed kunnen samenwerken. Met MULTIsignaal geven professionals aan dat ze betrokken zijn bij een kind. Op deze manier verbindt MULTIsignaal professionals die bij een kind, of een broertje of zusje, betrokken zijn. Er staat niet in waarom ze betrokken zijn. Dat bespreken ze, indien een kind jonger is dan 16 jaar, alleen met toestemming van de ouders.

Als school vinden wij het belangrijk om met andere organisaties samen te werken. Zo krijgt elke leerling de beste ondersteuning. Om snel en eenvoudig samen te werken geven we aan dat we betrokken zijn. Dit doen we alleen als we zorgen hebben. Of als we extra ondersteuning aanbieden.

MULTIsignaal is geen openbaar stelsel. Alleen andere professionals die betrokken zijn bij een kind kunnen erbij. Uiteraard is MULTIsignaal goed beveiligd. Dit moet volgens de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

4.3.5 Inzet van expertise in en buiten school

Het kan voorkomen dat de eerste- en tweedelijnszorg die school direct tot zijn beschikking heeft niet passend is. In dat geval wordt er contact gezocht met instanties buiten school. Het Cartesius Lyceum werkt onder andere samen met Elance, School's Cool, Arkin, Huisonderwijs Amsterdam, Ihub, Orion/APOZ, Veilig Thuis, Levvel en DOCK.

4.3.6 Uitstroom

Voor plaatsing op het VSO zal de zorgcoördinator samen met de ouders een Toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs aanvragen bij het Samenwerkingsverband. Uit de aanvraag moet blijken dat de school handelingsgericht gewerkt heeft, maar dat ondanks alle inzet meer ondersteuning nodig is dan binnen het reguliere onderwijs mogelijk is

5. Lijst van gebruikte afkortingen

- BPO - Begeleider Passend Onderwijs
- IZO - Intern Zorg Overleg
- LPA - Leerplichtambtenaar
- LVS - Leerlingvolgsysteem
- OKA - Ouder Kind Adviseur
- OKT - Ouder Kind Team
- OPP - Ontwikkelingsperspectief
- SOP - Schoolondersteuningsprofiel
- SWV - Samenwerkingsverband
- ZAT - Zorg Advies Team

Bijlage 1 : Overzicht van de ondersteuning van Cartesius Lyceum

A. Overzicht van het ondersteuningsaanbod van de school

Ondersteuning bij taal en rekenen	Hoe werkt de school hieraan?
Taal	Leerlingen krijgen in de eerste klas allemaal Nederlands en Engels. Vanaf de tweede klas komen daar Duits en Spaans bij. Zij werken zo veel mogelijk tijdens de reguliere lessen aan hun taalverwerving. Leerlingen uit klas 1 en 2 krijgen rond de herfstvakantie DIA-toetsen om hun basisvaardigheden te testen. Als het resultaat aanleiding geeft voor extra aandacht op dit gebied wordt er begeleiding aangeboden. Dat kan in de vorm van groepsbegeleiding zijn of in het aanbieden van extra oefenmateriaal. Ook in leerjaar 3 worden ijktoetsen basisvaardigheden afgenomen, dit om de voortgang van de leerling te monitoren.
Dyslexie	Het Cartesius Lyceum heeft een dyslexieprotocol. Leerlingen krijgen bijvoorbeeld extra tijd bij toetsen of mogen deze maken op een laptop. Er is een dyslexiecoach die met elke leerling een eigen handelingsplan maakt en eventueel extra begeleiding kan aanbieden.
Dyscalculie	Docenten worden ingelicht over de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Hierdoor kan er in de klas zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de ondersteuningsbehoeften. Leerlingen met dyscalculie hebben recht op extra tijd bij toetsen.

Ondersteuning bij intelligentie	Hoe werkt de school hieraan?
Meer- en hoogbegaafdheid	Docenten worden ingelicht over de onderwijsbehoeften van de leerlingen en er wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Hierdoor kan er in de klas zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de ondersteuningsbehoeften. In de heterogene onderbouw wordt er in de verlengde lessen gewerkt op basis- of gevorderdenniveau. In de studiewijzers voor de verschillende vakken zijn deze routes uitgewerkt. Voor heel begaafde leerlingen is er ook een expertniveau mogelijk, dit betreft altijd maatwerk.
Disharmonische intelligentie	Docenten worden ingelicht over de onderwijsbehoeften van de leerlingen en er wordt een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Hierdoor kan er in de klas zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de ondersteuningsbehoeften.

Ondersteuning bij motivatie en leren	Hoe werkt de school hieraan?
Motivatatie en concentratie	In het mentorenteam wordt besproken wat opvalt bij leerlingen in gedrag, emotie en resultaat. De mentor kan samen met de leerling een plan van aanpak opstellen en zorgt ervoor dat de andere docenten op de hoogte zijn van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij ingewikkeldere casuïstiek wordt de zorgcoördinator ingeschakeld die kan beoordelen welke zorg het beste is. Dit kan een begeleider passend onderwijs (BPO) zijn of een Ouder-Kind-Adviseur (OKA).
Studievaardigheden, plannen en organiseren, taakgericht werken	De mentor besteedt aandacht aan het leren leren en leren plannen in de onderbouw. In het mentorenteam wordt verder besproken wat opvalt bij leerlingen in gedrag, emotie en resultaat. De mentor kan samen met de leerling een plan van aanpak opstellen en zorgt ervoor dat de andere docenten op de hoogte zijn van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij ingewikkeldere casuïstiek wordt de zorgcoördinator ingeschakeld die kan beoordelen welke zorg het beste is.

Ondersteuning bij sociaal-emotioneel functioneren	Hoe werkt de school hieraan?
Sociale vaardigheden	Binnen het schoolsysteem is er veel aandacht voor het aanleren van sociale vaardigheden. De mentoren besteden hier veel aandacht aan en ook binnen de lessen is een vast onderdeel het groepswork en samenwerken met elkaar. Hierdoor ontwikkelen leerlingen sociale vaardigheden. In het mentorenteam wordt verder besproken wat opvalt bij leerlingen in gedrag, emotie en resultaat. De mentor kan samen met de leerling een plan van aanpak opstellen en zorgt ervoor dat de andere docenten op de hoogte zijn van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij ingewikkeldere casuïstiek wordt de zorgcoördinator ingeschakeld die kan beoordelen welke zorg het beste is en dat kan bijvoorbeeld een training Rots en Water zijn (een groep eerste- en tweedeklasmentoren is gecertificeerd Rots-en-Water-trainer) of begeleiding door de begeleider passend onderwijs (BPO).
Angst en stemming (incl. faalangst)	In het mentorenteam wordt besproken wat opvalt bij leerlingen in gedrag, emotie en resultaat. De mentor kan samen met de leerling een plan van aanpak opstellen en zorgt ervoor dat de andere docenten op de hoogte zijn van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij ingewikkeldere casuïstiek wordt de zorgcoördinator ingeschakeld die kan beoordelen welke zorg het beste is. Zo kan de BPO'er (begeleider passend onderwijs) ingeschakeld worden die faalangstreductietrainingen geeft. Bovendien wordt in de tweede en vierde klas het E-MOVO-onderzoek (GGD) afgenomen dat een beeld geeft van alle leerlingen.

Omgaan met grenzen	In het mentorenteam wordt besproken wat opvalt bij leerlingen in gedrag, emotie en resultaat. De mentor kan samen met de leerling een plan van aanpak opstellen en zorgt ervoor dat de andere docenten op de hoogte zijn van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij ingewikkeldere casuïstiek wordt de zorgcoördinator ingeschakeld die kan beoordelen welke zorg het beste is.
Middelengebruik en verslaving	In de onderbouw wordt voorlichting gegeven rondom middelengebruik en verslaving ook over gameverslaving en het gebruik van sociale media, meestal door middel van een voorstelling. In het mentorenteam wordt verder besproken wat opvalt bij leerlingen in gedrag, emotie en resultaat. Daar worden adviezen uitgewisseld en zij zorgen ervoor dat de andere docenten op de hoogte zijn van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Bij ingewikkeldere casuïstiek bekijkt de zorgcoördinator welke zorg nodig is en kan bijvoorbeeld de OKA ingezet worden.

Ondersteuning bij fysieke en zintuiglijke beperkingen	Hoe werkt de school hieraan?
Slechtziendheid, slechthorendheid, motorische beperkingen/ beperkte mobiliteit, beperkte belastbaarheid, chronisch ziek	Het Cartesius Lyceum heeft een lift, maar niet alle lokalen zijn via die lift te bereiken.

Ondersteuning thuis en vrije tijd	Hoe werkt de school hieraan?
Ondersteuning thuis/vrije tijd	Bij zorgsignalen met betrekking tot de vrijetijdsbesteding kan de OKA ingezet worden. Verder is het Cartesius Lyceum tot 18.00 uur open en er zijn diverse werkplekken waar leerlingen zelf of in groepjes kunnen studeren. Ook is er huiswerkbegeleiding in de trajectklas.